

УДК 336.341:631

JEL Classification: F10

DOI: 10.15587/2312-8372.2019.176665

ВПРОВАДЖЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМУ ІНТЕГРОВАНІХ СТРУКТУР БІЗНЕСУ

Косата І. А.

1. Вступ

Визначенням ролі та місця бухгалтерського обліку в системі інтегрованих структур бізнесу, а також методами оцінювання їхньої конкурентоспроможності займалися і продовжують займатися багато вчених-економістів, наприклад, у роботах [1–3]. Детальний порівняльний аналіз національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку навів автор роботи [4]. Це питання також відображено в роботах [5–7]. Увага авторів цих робіт загострена на поширенні інтеграційних процесів у суспільстві і на даний час обговорюється у багатьох сучасних дослідженнях. Як зазначено у роботах [7, 8], питання відсутності єдиної системи обліку в різних країнах створює неабиякі складнощі для світової інтеграції.

Спираючись на аналізі згаданих робіт, можна зробити висновок про актуальність поширення інтеграційних процесів у суспільстві та їхній вплив на конкурентоспроможність країни, а також про необхідність запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності.

Отже, *об'єктом дослідження* є євроінтеграція українського бухгалтерського обліку. *Метою дослідження* є обґрунтування необхідності приведення державного бухгалтерського обліку та основних принципів його побудови до міжнародних стандартів.

2. Методика проведення досліджень

У ході дослідження використовувалися:

– методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, узагальнення), за допомогою яких були виявлені та проаналізовані спільні та розбіжні аспекти між бухгалтерським обліком України та міжнародними стандартами. Також було визначено наслідки таких розбіжностей для впровадження бухгалтерського обліку в систему інтегрованих структур бізнесу;

– методи теоретичного дослідження. За допомогою цих методів було проведено детальний порівняльний аналіз національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Також було проаналізовано наукові праці сучасних провідних учених та законодавство щодо бухгалтерського обліку України й інших країн світу;

– аналітичний метод, який дозволив дійти висновків щодо вирішення зазначених у роботі проблем.

3. Результати досліджень та обговорення

Інтеграція виробництва і концентрація капіталу відбувається шляхом створення великих багаторівневих структур з різними принципами поєднання економічно залежних або повністю самостійних суб'єктів господарювання. На даний час, коли Україна бере активну участь у світових процесах глобалізації, треба взяти до уваги такі проблеми, як економічна, військова, екологічна, культурна, інформаційна тощо. При цьому необхідно знаходити шляхи для вирішення основного завдання: підвищення рівня та якості життя населення України. У формуванні та розвитку інтегрованих структур бізнесу, які, у свою чергу, своєю діяльністю визначають конкурентоспроможність бізнесу, бухгалтерський облік відіграє ключову роль. Саме він, як зазначено в [9, 10], «ведеться на підприємстві з моменту його створення і до моменту його ліквідації і не залежить від організаційної форми та форми власності». Інтеграція України в економічний простір світової спільноти дає можливість ліквідувати існуючі економічні бар'єри, а також українським виробникам і товарам опинитися в конкурентному середовищі серед виробників і товарів на європейському рівні та ринках. Слід звернути увагу на те, що бухгалтерський облік в Україні, який регулюється Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО), суттєво відрізняється від Міжнародних стандартів фінансової звітності та бухгалтерського обліку інших держав (МСФЗ/МСБО). Це ускладнює проведення господарських операцій на міжнародному рівні та обумовлює перспективність даного дослідження.

Розбіжності між П(С)БО та МСФЗ/МСБО наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Розбіжності між Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та Міжнародними стандартами фінансової звітності і бухгалтерського обліку (МСФЗ/МСБО)

Критерій	П(С)БО	МСФЗ/МСБО
Формат фінансової звітності	Регламентовано типові форми, затверджені Мінфіном	Формат звітів не регламентовано
Види звітності	Консолідована та індивідуальна	Консолідована, окрема та індивідуальна
Звітність для невеликого бізнесу	Обмежує надання звітів суб'єктів малого бізнесу балансом, звітом про фінансові результати	Вимагається від суб'єктів середнього та малого бізнесу складання всіх видів звітів
Примітки	Подається в заданому Мінфіном форматі. Посилань на примітки у звітах не потрібно. Порівняльна інформація не наводиться	Наводять у вільній формі. Посилання на примітки у звітах потрібні. Наводиться порівняльна інформація за попередній період

Як видно з табл. 1, на даний час існує вагома причина для переходу України на міжнародні стандарти обліку. Це дозволить узгодити облікову

інформацію як з національними, так і з міжнародними вимогами. А також допоможе запобігти ускладненням у роботі з інвесторами, кредиторами та іншими користувачами.

У зв'язку з подальшим поширенням впровадження на підприємствах України системи міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, виникає нагальна потреба у повній зміні традиційного відношення до фінансової інформації. Ефективна робота на сучасному етапі неможлива без добре налагодженої системи бухгалтерського обліку і звітності на всіх рівнях.

На даний час Україна знаходиться в умовах системної перебудови економіки у напрямі її адаптації до світових стандартів. Тому об'єктивно необхідним є створення прозорих механізмів взаємодії, які б стимулювали збільшення результативності форми організації підприємницької діяльності для забезпечення максимізації добробуту власників та гармонізації відносин у системі інтегрованих структур бізнесу.

Треба взяти до уваги, що сучасному бізнесу притаманні такі специфічні фактори:

- постійне зростання концентрації капіталу;
- високий рівень конкуренції;
- значне збільшення виробничих витрат;
- непередбачуваність інфляційних рухів (навіть у фінансово стабільних країнах) тощо.

Для будь-якої облікової ситуації в країні має існувати набір стандартів. Стандартизація обліку має на увазі встановлення єдиних норм і вимог щодо бухгалтерського обліку. Стандартизація обліку залежить від базової концепції, на якій вона ґрунтується. Насамперед, це принципи чи правила. Облікові принципи повинні відповідати трьом критеріям:

- 1) доречність;
- 2) об'єктивність;
- 3) реалізація.

Сучасне суспільство розвивається, поряд із цим розвивається й бухгалтерський облік. Розвиток сучасного бухгалтерського обліку пов'язаний з глобалізацією економіки. Бухгалтерський облік в Україні має зазнати коректив і змін, прийняти відповідність до міжнародних стандартів.

Зміни в бухгалтерському обліку мають спричинити зміни в податковому й цивільному законодавствах. Перехід українського обліку на міжнародні стандарти стане важливою ланкою інтеграції української економіки в європейське та світове господарство.

Все це потребує грамотного впровадження змін у бухгалтерський облік в системі інтегрованих структур бізнесу. Наявність розбіжностей між Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку і міжнародними стандартами суттєво впливає на значення показників фінансової звітності та якість отриманої інформації. Це може викликати певну недовіру у міжнародних інвесторів, а отже перешкоджати веденню бізнесу. Тому вважаємо за потрібне запропонувати такі кроки вирішення зазначеної проблеми:

- приведення у відповідність норм національних стандартів положенням МСФЗ;
- забезпечення адекватного тлумачення та дотримання норм П(С)БО;

– отримання аудиторського висновку щодо відповідності фінансової звітності вимогам МСФЗ.

4. Висновки

Отже, базуючись на вищевикладеному, можна зробити висновок про те, що останнім часом все більшого значення в розвитку світової економіки набувають саме інтегровані структури бізнесу. У роботі доведено, що перехід українського обліку на міжнародні стандарти стане важливою ланкою інтеграції української економіки в європейське та світове господарство. Обґрунтовано, що бухгалтерський облік в Україні має зазнати коректив і змін, прийняти відповідність до міжнародних стандартів. А також наголошено на необхідності впровадження бухгалтерського обліку та основних принципів його побудови в системі стандартів інтегрованих структур бізнесу. Доведено, що бухгалтерський облік є впливовим інструментом, який створює умови для набуття вагомих конкурентних переваг у сучасному ринковому середовищі.

Література

1. Кизим, М. О., Пономаренко, В. С., Горбатов, В. М. та ін. (2010). *Інтегровані структури бізнесу: проблеми теорії та практики оцінювання конкурентоспроможності*. Харків: ВД «ІНЖЕК», 368.
2. Марченко, В. М. (2011). Методичні підходи до оцінювання синергетичного ефекту злиття і поглинання. *Актуальні проблеми економіки*, 4 (118), 135–142.
3. Ніфатова, О. М. (2017). Бенчмаркінг інтегрованих структур бізнесу. *Проблеми економіки*, 2, 217–222.
4. Хілл, Б. (2010) *Порівняння національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: програма фінансового навчання*. К.: Проект USAID «Розвиток ринків капіталу», 37.
5. Голикова, Ю. А. (2011). Метакорпорации: природа их образования и роль в современной мировой экономике. *Корпоративные финансы*, 2 (18), 33–42.
6. Мещеряков, С. Г. Основные экономические показатели и методы оценки эффективности деятельности холдинга. Available at: <http://www.cfin.ru/bandurin/article/sbrn03/>
7. Knights, D., Tullberg, M. (2011). Managing masculinity/mismanaging the corporation. *Organization*, 19 (4), 385–404. doi: <http://doi.org/10.1177/1350508411408170>
8. Судин, Ю. *Порівняльний аналіз МСФЗ та П(С)БО: загальний аналіз до фінансової звітності*. Available at: <http://naukamolodaj.tneu.edu.ua/index.php/nmj/article/view/72>
9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
10. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Available at: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti-bukhgalterskogo-obliku?app_id=24